

Vsebinske mreže
Slovenije

Konzorcij vsebinskih mrež Slovenije
<http://www.nevladni.info>

MREŽANVO
ZA VKLJUČUJOČO
INFORMACIJSKO DRUŽBO

Mreža nevladnih organizacij za vključujočo
informacijsko družbo
<https://www.informacijska-druzba.org/>

Ministrstvo za digitalno preobrazbo
Davčna ulica 1
1000 Ljubljana
gp.mdp@gov.si

V Ljubljani, 20. januar 2025

ZADEVA: Predlogi in pripombe Konzorcija vsebinskih mrež Slovenije in Mreže nevladnih organizacij za vključujočo informacijsko družbo na predlog Akcijskega načrta strategije Digitalna Slovenija 2030 (posodobljenega Nacionalnega strateškega načrta za digitalno desetletje)

Spoštovani,

Na podlagi vabila Ministrstva za digitalno preobrazbo, ki je bilo namenjeno zainteresirani javnosti, vam posredujemo **predloge in pripombe** na predlog Akcijskega načrta strategije Digitalna Slovenija 2030 (posodobljenega Nacionalnega strateškega načrta za digitalno desetletje).

V Konzorciju vsebinskih mrež Slovenije in Mreži nevladnih organizacij za vključujočo informacijsko družbo se uvodoma **zahvaljujemo** za vključitev predlogov nevladnih organizacij v posodobljen Nacionalni strateški načrt za digitalno desetletje, ki so bili opredeljeni v okviru strokovnega posveta in delavnice civilne družbe (projekt CODIS 2¹) ter se nanašajo na vključitev načel tehnološke nevtralnosti in digitalne suverenosti v uvodu načrta, vključitev novega ukrepa za celostno in neodvisno zunanjo evalvacijo rezultatov in učinkov ukrepov na področju digitalne vključenosti ter popravek nacionalne izhodiščne vrednosti deleža prebivalstva z vsaj osnovnimi digitalnimi spretnostmi in temu ustrezen popravek obstoječe nacionalne časovnice doseganja cilja 80 % prebivalstva z vsaj osnovnimi digitalnimi spretnostmi do leta 2030.

Prav tako **podpiramo** ukrepe in aktivnosti, ki se nanašajo na soustvarjalni razvoj in uporabniško prijaznosti e-storitev javne in državne uprave, posodobitev »Smernic MDP za razvoj informacijskih rešitev«, v katerih so med drugimi predvidene spodbude za uporabo odprtokodnih pristopov,

1 Vir: <https://www.inepa.si/2024/11/15/od-privatizacije-k-demokratizaciji-digitalne-preobrazbe-slovenije-po-meri-cloveka-in-skupnosti/>. Projekt »Sooblikovanje digitalnih politik v Sloveniji 2«, ki je potekal v letu 2024, je s strani Evropske komisije prepoznan kot primer dobre prakse spremljanja izvajanja Nacionalnega strateškega načrta za digitalno desetletje in vključevanja civilne družbe v njegovo posodobitev.

upoštevanje odprtih standardov in javna objava izvorne kode ter zakonsko ureditev, ki se nanaša na popolno ali delno omejitev uporabe mobilnih naprav v osnovnih in srednjih šolah. Podpiramo tudi končno zagotovitev delovanja elektronske osebne izkaznice na računalnikih in pametnih telefonih z nameščenimi odprtokodnimi operacijskimi sistemi.

Še **posebej pozdravljamo** upoštevanje predloga, ki se nanaša na podporo digitalni preobrazbi nevladnega sektorja in se bo izvajal v okviru projektov vsebinskih mrež na področju digitalnih kompetenc v skladu z Zakonom o spodbujanju digitalne vključenosti (ukrep št. 23).

Po drugi strani želimo v Konzorciju vsebinskih mrež Slovenije in Mreži nevladnih organizacij za vključujočo informacijsko družbo **opozoriti** Ministrstvo za digitalno preobrazbo na ponavljajočo se prakso nepreglednega in pomanjkljivega vključevanja zainteresiranih javnosti v pripravo strateških in akcijskih načrtov na področju digitalne preobrazbe. Te pomanjkljivosti se kažejo bodisi kot časovno omejevanje javne razprave na 14 dni na primeru predloga Strategije Digitalna Slovenija 2030, bodisi neizvedbe javne predstavitve predloga Akcijskega načrta strategije Digitalna Slovenija 2030 (posodobljenega Nacionalnega strateškega načrta za digitalno desetletje). Prav tako želimo opozoriti, da do javne razprave in sprejetja Akcijskega načrta strategije Digitalna Slovenija 2030 prihaja šele dve leti po sprejetju strategije.

V predlogu Akcijskega načrta strategije Digitalna Slovenija smo identificirali več pomanjkljivosti v povezavi z **Evropsko deklaracijo o digitalnih pravicah in načelih**² in **Smernicami evropske civilne družbe za digitalno preobrazbo EU**³, zato v nadaljevanju podajamo naslednje **predloge dopolnitev**: 1) Učinkovitejše, gospodarnejše in tehnološko nevtralnno izvajanje ukrepov digitalnega opismenjevanja; 2) Izvajanje ukrepa Digitalno opismenjevanje po konceptu train the trainer; 3) Ukrep za boljše izvajanje zakonodaje na področju spletne dostopnosti; 4) Ukrep za krepitev demokratičnih postopkov in odločanja s pomočjo digitalnih tehnologij; 5) Ukrep za zagotavljanje računalniško opremljenosti v skladu z Zakonom o spodbujanju digitalne vključenosti; 6) Vključitev ukrepa Konzorcij evropske digitalne infrastrukture za skupne dobrine, 7) Ukrep za podporo nevladnim organizacijam pri aktivnostih na področju umetne inteligence in 8) Vključitev ukrepa »Podpora izvedbi projektov vsebinskih mrež na področju digitalnih kompetenc« v tabelo ukrepov, k pripomorejo k doseganju ciljev 2030 na področju digitalnih kompetenc.

V zaključku **pričakujemo**, da bodo vse prejete pripombe in predlogi zainteresirane javnosti na predlog Akcijskega načrta strategije Digitalna Slovenija 2030 (posodobljenega Nacionalnega strateškega načrta za digitalno desetletje), ki jih bo prejelo Ministrstvo za digitalno preobrazbo, javno objavljeni in dostopni na spletni strani ministrstva skupaj z odgovori ministrstva.

Prosimo, da nam pisni odziv na pripombe in predloge Konzorcija vsebinskih mrež Slovenije in Mreže nevladnih organizacij za vključujočo informacijsko družbo posredujete na naslednje e-naslove: info@institut-utrip.si (za Konzorcij vsebinskih mrež), mreza.nvo@informacijska-druzba.org in simon.delakorda@inepa.si (za Mrežo NVO-VID).

2 Vir: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32023C0123\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32023C0123(01)).

3 Vir: <https://ecas.org/wp-content/uploads/2024/09/ECAS-Digital-Inclusion-Guidelines-241114-Full.pdf>.

S spoštovanjem,

Za Konzorcij vsebinskih mrež Slovenije

Matej Košir, direktor Inštituta za raziskave in razvoj »Utrip«

E: info@institut-utrip.si / M: 031 880 520

Za Mrežo nevladnih organizacij za vključujočo informacijsko družbo

mag. Simon Delakorda, koordinator zagovorništva in mreženja, Zavod Inštitut za elektronsko participacijo

E: simon.delakorda@inepa.si / M: 041 365 529

Poslano po e-pošti:

- naslovniku

Objava na spletnih straneh:

- <https://www.nevladni.info>

- <https://www.informacijska-druzba.org>

Vsebina dopisa je bila pripravljena v okviru projekta »Krepitev vsebinskih mrež nevladnih organizacij za kakovostne javne politike«, ki ga sofinancira Ministrstvo za javno upravo v okviru javnega razpisa za razvoj in profesionalizacijo NVO in prostovoljstva 2024«. Spletna stran projekta <https://www.nevladni.info/>.

*****

Predlogi in pripombe na predlog Akcijskega načrta strategije Digitalna Slovenija 2030 (posodobljenega Nacionalnega strateškega načrta za digitalno desetletje)

1) Učinkovitejše, gospodarnejše in tehnološko nevtravno izvajanje ukrepov digitalnega opismenjevanja ciljnih skupin prebivalstva v skladu z zavezami Evropske deklaracije o digitalnih pravicah in načelih za digitalno desetletje

Predlagamo boljše ciljno in lokalno informiranje ter vključevanje specifičnih in težje dostopnih skupin prebivalstva v obstoječe ukrepe digitalnega opismenjevanja (npr. Mobilni heroji, Digi info točke itd.). Ukrepi digitalnega opismenjevanja prebivalstva morajo biti skladni s potrebami specifičnih ciljnih skupin. V opisih ukrepov digitalnega opismenjevanja prebivalstva zato pogrešamo konkretne pristope za doseganje specifičnih skupin (npr. starejših, ljudi v ruralnih okoljih, ljudi s posebnimi potrebami itd.) in spodbujanja sodelovanja z lokalnimi organizacijami, ki bi lahko pomagale pri izvajanju ukrepov na terenu. Njihova vključitev bi lahko prispevala k večji dostopnosti in učinkovitosti ukrepov, zlasti v ruralnih območjih. Ob tem predlagamo sistematično promocijo digitalnih storitev, ki prispevajo k boljši kakovosti življenja (npr. dostop do zdravja, komunikacija z družino) in bi lahko spodbudila večjo pripravljenost ter motiviranost ciljnih skupin za sodelovanje v ukrepih digitalnega opismenjevanja. Spodbujanje digitalne vključenosti bi se moralo načrtovati in z ukrepi izvajati tako, da se z razpoložljivimi finančnimi sredstvi doseže čim

večji dvig digitalnih kompetenc pripadnikov posamezne ciljne skupine. Zagotoviti je potrebno tudi večjo trajnost rezultatov digitalnega opismenjevanja prebivalstva z možnostjo podpore po zaključku nekaj urnih delavnic oz. usposabljanj kot tudi z možnostjo nadaljnjega utrjevanja pridobljenih digitalnih kompetenc (glej tudi predlog št. 2).

Prav tako predlagamo vključitev načel tehnološke nevtralnosti in digitalne suverenosti v ukrepe za pridobivanje in razvoj digitalnih kompetenc prebivalcev Republike Slovenije. Načelo tehnološke nevtralnosti se nanaša na uporabniško svobodo posameznikov in organizacij, da lahko glede na svoje potrebe, zase izberejo najbolj primerne tehnologije. Načelo digitalne suverenosti pomeni, da imajo uporabniki digitalnih tehnologij ustrezne informacije, znanje ter razvite veščine in kompetence za samostojno odločanje o prilagodljivi, varni in zasebni uporabi strojne in programske opreme, v skladu z njihovimi pričakovanji. Cilji ukrepov za pridobivanje in razvoj digitalnih kompetenc prebivalcev bi zato morali vključevati tudi krepitev digitalne suverenosti prebivalstva v odnosu do poslovnih modelov tehnoloških multinacionalk in podatkovnega kapitalizma ter spodbujati kritično, samostojno in informirano odločanje o odgovorni uporabi digitalnih tehnologij in storitev. Ta in ostala načela digitalne preobrazbe v povezavi z opolnomočenjem, zasebnostjo, varnostjo, zaščito podatkov in digitalnim odklopom neposredno ali posredno zagovarja tudi Evropska deklaracija o digitalnih pravicah in načelih za digitalno desetletje. Upoštevanje načela tehnološke nevtralnosti bo prispevalo k bolj kakovostnemu pridobivanju digitalnih kompetenc po meri ciljnih skupin prebivalstva in njihovih potreb. Ministrstvu za digitalno preobrazbo predlagamo, da temu ustrezno dopolni načrtovane ukrepe, ki se nanašajo na digitalno opismenjevanje otrok in mladih, starejših v ruralnih okoljih, odraslih ter strokovnih in vodstvenih delavcev v vzgoji in izobraževanju.

2) Izvajanje ukrepa Digitalno opismenjevanje po konceptu train the trainer

Obstoječi nacionalni strateški načrt za digitalni desetletje predvideva začetek izvajanja ukrepa v letu 2024. Po javno dostopnih podatkih se ta ukrep v letu 2024 še ni začel izvajati. Ukrep je namenjen različnim organizacijam, katerim bo omogočeno digitalno opismenjevanje njihovih članov, prostovoljcev in drugih vključenih v njihove aktivnosti. Pričakovani učinek ukrepa je neposredno digitalno opismenjenih 13.000 prebivalcev. Vsebina ukrepa opisuje značilnosti organizacij, ki spadajo v nevladni sektor. Zato predlagamo, da se vsebina ukrepa dopolni z navedbo nevladnih organizacij in ostalih organizacij v drugih sektorjih, katerim je ukrep namenjen. Prav tako predlagamo, da se v opis ukrepa vključijo usposabljanja za javne uslužbenke, ki pogosto delajo s starejšimi (socialne delavce, socialne gerontologe, javne uslužbenke in zdravstvene delavce). Tako bodo boljše pripravljene za pomoč pri digitalnemu opismenjevanju in pri usmerjanju starejših k ustreznim storitvam. Izvajanje ukrepa bo hkrati naslovilo predhodno izpostavljene pomanjkljivosti obstoječih ukrepov (trajnost) v predlogu št. 1. Zakonsko podlago za izvedbo ukrepa predstavlja 14. člen Zakona o spodbujanju digitalne vključenosti (subvencije za dvig digitalnih kompetenc). Ministrstvu za digitalno preobrazbo predlagamo, da začne izvajati ukrep čim prej v letu 2025.

3) Umestitev novega ukrepa v akcijski načrt, ki bo zagotovil boljše izvajanje zakonodaje na področju spletne dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij

Več kot 98 odstotkov spletnih strani ni v celoti skladnih s standardi dostopnosti glede na določila zakona o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij (ZDSMA). Na področju spletne dostopnosti je

zato potrebno izboljšati zavedanje, da mora razvoj digitalnih javnih storitev upoštevati potrebe in pričakovanja uporabnikov. Načelo digitalne dostopnosti velja za vse, tako za starejše in uporabnike z različnim invalidnostmi. V letu 2025 stopa v veljavo tudi Zakon o dostopnosti do proizvodov in storitev za invalide. Ključni razlogi za deficitarnost digitalne oz. spletne dostopnosti v Sloveniji so neozaveščenost in neinformiranost zavezancev ter izvajalcev digitalnih javnih storitev na lokalni in državni ravni, pomanjkljiva usklajenost pristojnih vladnih resorjev, pomanjkljiv nadzor nad izpolnjevanjem zakonodaje, neizrekanje kazni ter nerazvit dialog pristojnih ministrstev s strokovnimi organizacijami iz nevladnega sektorja. Predlagamo, da Ministrstvo za digitalno preobrazbo vključi ukrep za naslavljanje izpostavljenih izzivov v Akcijski načrt strategije Digitalna Slovenija 2030 in tako zagotovi boljše izvajanje obstoječe in prihodnje zakonodaje na področju spletne dostopnosti.

4) Umestitev novega ukrepa v nacionalni strateški načrt, katerega cilj bo krepitev demokratičnih postopkov in odločanja s pomočjo digitalnih tehnologij (e-participacija in i-volitve)

Vlada Republike Slovenije se je v koalicijski pogodbi v sklopu Demokratizacija volilnega sistema zavezala k naslednjemu: »Preučili bomo možnosti spletnega glasovanja in digitalizacije volilnih procesov ter podprli digitalno demokracijo«. V navezavi na to zavezo predlagamo celostno digitalizacijo upravnih postopkov na področju demokratičnega življenja (npr. e-oddajo podpore kandidatom na predsedniških in lokalnih volitvah, e-registracijo politične stranke ter ostalih z demokratičnim delovanjem povezanih javnih storitev), omogočanje spletnega glasovanja na daljavo (i-volitve), digitalizacijo volilnih procesov, digitalizacijo peticij Državnemu zboru ter bistveno izboljšanje demokratičnih učinkov portala Predlagam vladi in podportala eDemokracija na portalu E-uprava (e-participacija). Predlog se prav tako nanaša na digitalizacijo novih praks državljske udeležbe kot so množičenje (crowdsourcing) in participativni proračun ter ostalih e-komunikacijskih procesov civilnega dialoga med državo in civilno družbo in znotraj civilne družbe. Podlago za umestitev ukrepa predstavlja splošen cilj (g) Sklepa o vzpostavitvi evropskega programa politike Pot v digitalno desetletje do leta 2030, ki se nanaša na zagotavljanje sodelovanja v demokratičnem življenju prek spleta za vse. Ministrstvu za digitalno preobrazbo predlagamo, da vzpostavi medresorsko sodelovanje z Ministrstvom za javno upravo za uresničitev omenjene zaveze v koalicijski pogodbi in predlaganega ukrepa, pri tem pa proaktivno vključuje tudi Kabinet predsednika vlade.

5) Umestitev novega ukrepa za zagotavljanje računalniške opremljenosti v skladu z Zakonom o spodbujanju digitalne vključenosti

Peti odstavek 14. člena Zakona o spodbujanju digitalne vključenosti (ZSDV) določa, da lahko Ministrstvo za digitalno preobrazbo podeli subvencije za nakup računalniške opreme socialnim podjetjem, izvajalcem socialnovarstvenih programov, javnim zavodom za izobraževanje odraslih, nevladnim organizacijam, namenjenim združevanju starejših, spodbujanju medgeneracijskega sodelovanja in vseživljenjskega učenja, invalidskim organizacijam, nevladnim organizacijam, ki delujejo na področju otrok s posebnimi potrebami, ter reprezentativnim socialnim partnerjem na ravni države. Delovna skupina za digitalno vključenost starejših pri Mreži nevladnih organizacij za vključujočo informacijsko družbo je bila s strani predstavnikov društev upokoencev opozorjena na pomanjkanje ustrezne računalniške opreme za delovanje društev. Prav tako se je med epidemijo COVID-19 pokazala nezadostna računalniška opremljenost socialnih zavodov. Predlagamo, da Ministrstvo za digitalno preobrazbo vključi v akcijski načrt strategije Digitalna Slovenija 2030

ustrezen ukrep, ki se bo nanašal na izvajanje ukrepa za upravičene organizacije v skladu z omenjenima odstavkom in členom ZSDV.

6) Vključitev ukrepa Konzorcij evropske digitalne infrastrukture za skupne dobrine (EDIC Digital commons) v Akcijski načrt strategije Digitalna Slovenija 2030

Država Slovenija je v obstoječi nacionalni strateški načrt za digitalno desetletje vključila sodelovanje v večdržavnem projektu Konzorcij evropske digitalne infrastrukture za skupne dobrine (EDIC Digital commons). Sodelovanje Slovenije v konzorciju omenja tudi Evropska komisija v drugem poročilu o stanju digitalnega desetletja⁴. Cilj projekta je oblikovati učinkovito okolje za razvoj in uporabo odprtokodne in prosto dostopne programske opreme (FOSS). S tem pa prispevati h kulturi odprtosti, dostopnosti, suverenosti, vključujoče digitalne preobrazbe in zmanjševanju digitalnega razkoraka zaradi običajno brezplačne dostopnosti FOSS za vse uporabnike posameznike_ce. Zato predlagamo, da Ministrstvo za digitalno preobrazbo vključi ukrep večdržavni projekt EDIC Digital commons v Akcijski načrt strategije Digitalna Slovenija 2030 in k njegovemu opisu doda podatke o namenjenih ali predvidenih finančnih sredstvih in drugih viri, vključno s človeškimi viri ter informacije o pričakovanemu učinku ukrepa. Dopolnitev se nanaša na priporočilo Evropske komisije Sloveniji, da popravi opis proračunskega dela nacionalnega strateškega načrta za digitalno desetletje in dopolni informacije o pričakovanem učinku strateškega načrta na ravni ukrepov.

7) Umestitev ukrepa za podporo nevladnim organizacijam pri aktivnostih na področju umetne inteligence in projektom za zagotavljanje zaupanja javnosti v umetno inteligenco

Vlada Republike Slovenije je leta 2021 sprejela Nacionalni program spodbujanja razvoja in uporabe umetne inteligence v Republiki Sloveniji do leta 2025. Program vključuje 10 strateških ciljev in 69 ukrepov. Med ukrepi načrtovanimi ukrepi sta tudi ukrepa 7.6 Podpora mreženju in koordinaciji NVO za sodelovanje pri aktivnostih raziskav, razvoja, uvajanja in uporabe UI na nacionalni ravni in ravni EU ter ukrep 7.7 Spodbujanje projektov NVO za zagotavljanje zaupanja javnosti v UI. Ministrstvu za digitalno preobrazbo še vedno ni začelo izvajati omenjenih ukrepov, zato predlagamo, da jih vključi v Akcijski načrt strategije Digitalna Slovenija 2030 in tako zagotovi dodatno operativno podlago za izvedbo obeh ukrepov.

8) Vključitev ukrepa št. 23 »Podpora izvedbi projektov vsebinskih mrež na področju digitalnih kompetenc« v tabelo ukrepov (str. 29), k pripomorejo k doseganju ciljev 2030 na področju digitalnih kompetenc

V tabeli na strani 29 predloga akcijskega načrta ni vključen ukrep »Podpora izvedbi projektov vsebinskih mrež na področju digitalnih kompetenc«, ki je naveden in opisan na strani 35.

---

4 Vir: <https://ec.europa.eu/newsroom/dae/redirection/document/106696>.